

Гайбура Юлія

канд. екон. наук, доцент

Крижановський Вадим

студент магістратури

Подільський державний аграрно-технічний університет

Кам'янець-Подільський, Україна

МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Прибуток є об'єктивною економічною категорією. Тому на його формування впливають об'єктивні процеси, що відбуваються в суспільстві, у сфері виробництва й розподілу валового внутрішнього продукту [1].

Водночас прибуток – це підсумковий показник, результат фінансово-господарської діяльності підприємств як суб'єктів господарювання.

Прибуток є найважливішою фінансовою категорією, що відображає позитивний фінансовий результат господарської діяльності підприємства, характеризує ефективність виробництва і в кінцевому підсумку свідчить про обсяг і якість виробленої продукції, стан продуктивності праці, рівень собівартості [5]. Одночасно прибуток впливає на зміцнення комерційного розрахунку, інтенсифікацію виробництва за будь-якої форми власності. Він є не лише джерелом забезпечення внутрішньогосподарських потреб підприємств, а й джерелом формування бюджетних ресурсів держави.

Тому для підприємства надзвичайно важливим є механізм формування прибутку та його розподілу, оскільки прибуток є основним джерелом приросту власного капіталу.

На формування прибутку як фінансового показника роботи підприємства, що відображається в офіційній звітності суб'єктів господарювання, впливає встановлений порядок визначення фінансових результатів діяльності; обчислення собівартості продукції (робіт, послуг); загальногосподарських витрат; визначення прибутків (збитків) від фінансових операцій та іншої діяльності.

Механізм формування прибутку має такі складові: виручка від реалізації товарів; виручка від реалізації робіт та послуг; собівартість реалізованої продукції; валовий прибуток; адміністративні витрати, витрати на збут; інші операційні витрати та доходи; прибуток (збиток) від операційної діяльності; інші доходи (витрати); дохід до сплати процентів і податків; фінансові витрати; податок на прибуток; чистий прибуток.

Під формуванням прибутку розуміють його створення в процесі господарської діяльності підприємства. Управляти формуванням прибутку означає управляти обсягом реалізації продукції, тобто кількістю та ціною продукції, здійснювати діяльність з найменшими витратам [3].

Зважаючи на специфіку та значущість окремих видів фінансово-господарської діяльності підприємства, а також маючи за мету вивчення механізму формування прибутку та управління окремими його складовими, доцільно розглядати такі складові доходів та витрат: 1) доходи – виручка від реалізації продукції, робіт та послуг, інші доходи; 2) витрати – виробнича собівартість реалізованої продукції, адміністративні витрати, витрати на збут, фінансові витрати, інші витрати. Формування прибутку підприємства пов'язано зі здійсненням операційної, фінансової та інвестиційної діяльності. Прибуток від операційної діяльності формується в результаті здійснення операцій, пов'язаних з виробництвом або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), що є головною метою створення підприємства і забезпечують основну частку його доходу. На величину прибутку підприємства також впливають результати від фінансової

та інвестиційної діяльності. До фінансової належить діяльність, яка приводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталу підприємства, до інвестиційної – діяльність, пов'язана з придбанням і реалізацією тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів.

Джерелами формування загального прибутку підприємства є: – прибуток від продажу основної продукції підприємства, який є головним складником загального прибутку; – прибуток від продажу майна, що не використовується підприємством. Під формуванням прибутку розуміють його створення в процесі господарської діяльності підприємства. Управляти формуванням прибутку означає управляти обсягом реалізації продукції, тобто кількістю та ціною продукції, здійснювати діяльність з найменшими витратами. В процесі формування та використання прибутку виділяють [2]: – валовий прибуток (збиток); – фінансовий результат від операційної діяльності; – фінансовий результат до оподаткування; – чистий фінансовий результат; – інший сукупний дохід до оподаткування; – інший сукупний дохід після оподаткування; – сукупний дохід. Одними із основних завдань управління формуванням прибутку підприємства є : 1) визначення основних джерел його формування; 2) забезпечення максимізації величини прибутку з урахуванням ресурсного потенціалу підприємства та ринкової кон'юнктури; 3) забезпечення оптимального співвідношення між рівнем прибутковості підприємства та допустимим рівнем ризику; 4) забезпечення максимізації ринкової вартості підприємства; 5) забезпечення ліквідності активів та платоспроможності підприємства; 6) забезпечення конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості підприємства у довгостроковому періоді тощо.

Отже, отримання прибутку є головною метою підприємницької діяльності. Створення дієвого механізму управління формуванням прибутку на підприємстві сприятиме оптимізації його доходів і витрат, джерел фінансування, що дасть змогу забезпечити стабільний розвиток підприємства на перспективу.

Список використаних джерел

1. Гайбура Ю.А. Прибуток як економічна категорія. *Національне виробництво й економіка в умовах реформування: стан і перспективи інноваційного розвитку та міжрегіональної інтеграції: збірник наукових праць міжнар. наук.-практ. конф.* (31 жовтня 2018 р., м. Кам'янець-Подільський). Тернопіль : Крок, 2018. С. 96-99.
2. Іванюк Т. Ю., Ткачук Г. Ю. Теоретичні засади управління прибутком підприємства. URL : <http://eztuir.ztu.edu.ua/7793/1/Іванюк.pdf>.
3. Мірошніченко О. Ю., Корконос Ю. В. Механізм управління прибутком вітчизняних підприємств. URL: http://www.business-inform.net/pdf/2014/5_0/280_285.pdf.
4. Потриваєва Н. В., Похилюк М. В. Формування фінансових результатів. URL : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecfor_2013_4_25.pdf.
5. Семенишена Н., Коваль Д. Економічна сутність прибутку як фінансового результату підприємства та його роль у діяльності інституційних одиниць. *Сучасні проблеми і перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в умовах глобалізації економіки: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. молодих науковців, аспірантів, здобувачів і студентів* (7 грудня 2012 р., ЛНТУ, Луцьк, Україна) ; відп. ред. З.В. Герасимчук. Луцьк: РВВ Луцького національного технічного університету, 2012. С.101–103.

